
UW WATERSCHAP

Adres Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn

Telefoon (055) 527 29 11

E-Mail info@vallei-veluwe.nl

Website www.vallei-veluwe.nl

Waterschap Vallei en Veluwe
T.a.v. het algemeen bestuur
Steenbokstraat 10
7324 AX APELDOORN

Datum	12 mei 2021	Contactpersoon	L. Dennenberg
Uw kenmerk		E-mailadres	ldennenberg@vallei-veluwe.nl
Ons kenmerk	1536925/1536935	Telefoonnummer	0615084498
Onderwerp	bestuurlijke reactie op rapport "Keurig Toezicht"		

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Op 8 juni 2020 stemde het college van dijkgraaf en heemraden, na advies van het algemeen bestuur, in met het uitvoeren van een doelmatigheidsonderzoek cf. artikel 109a van de Waterschapswet. Het onderzoek richtte zich op de doeltreffendheid en de doelmatigheid van toezicht en handhaving van de Keur. Tevens is gevraagd naar de lessen die te leren zijn voor het handhavingsbeleid 2022-2027 en de organisatie en uitvoering daarvan, mede in het licht van de BOVI2050 en de Omgevingswet.

Het doelmatigheidsonderzoek is in onze opdracht uitgevoerd door onderzoek en adviesbureau Pro Facto in de periode september 2020 tot april 2021. Gedurende de onderzoeksperiode zijn diverse documenten bestudeerd, intern en extern interviews gehouden en is het onderzoeksbureau tweemaal met een bestuurlijke klankbordgroep uit het algemeen bestuur in gesprek gegaan. Op 21 april 2021 is het definitieve onderzoeksrapport "Keurig Toezicht" opgeleverd. Wij danken het onderzoeksbureau voor het rapport dat zij heeft opgeleverd. Ook danken wij alle betrokkenen voor hun open houding en medewerking aan dit onderzoek.

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft intensief kennisgenomen van de onderzoeksresultaten. Het goed gestructureerde rapport geeft aan de hand van het model van de 'Big 8 beleidscyclus' helder inzicht in de werking van de beleidscyclus bij het toezicht en de handhaving van de Keur. De bevindingen zijn scherp en veelomvattend. De conclusie is duidelijk: toezicht en handhaving van de Keur door het waterschap is niet doeltreffend en doelmatig. Op elk element uit de gehanteerde Big 8-cyclus zijn verbeteringen mogelijk. De aanbevelingen en lessen voor de toekomst zijn waardevol. Zij bieden ons goede aanknopingspunten voor noodzakelijke verbeteringen en helpen ons om ingezette ontwikkelingen verder uit te werken en aan te scherpen.

In deze brief geven wij onze bestuurlijke reactie op de conclusies en aanbevelingen uit het rapport.

Wij onderkennen vier belangrijke speerpunten:

Koppeling beleid en uitvoering

Het rapport concludeert dat de beleidscyclus niet gesloten is en dat beleid, organisatie en uitvoering als geheel fragmentarisch en deels gedateerd is. Hoewel het beleid in algemene zin compleet is, is de doorwerking in de big 8 cyclus beperkt; het beleid is te weinig selectief, de risicoanalyse heeft geen directe invloed op de prioriteiten en het beleid sluit niet meer aan bij de recente ontwikkelingen binnen het waterschap en bij de uitvoeringpraktijk. Toezicht en handhaving wordt beschreven als 'verweesd' van het beleid en van het waterschap als organisatie. Deze constatering vinden wij zorgwekkend, zeker omdat op bijna iedere schakel uit de Big 8 cyclus een verbetering nodig is om een goede aansluiting te creëren tussen toezicht en handhaving, het beleid en de organisatie als geheel.

De conclusie dat het beleid niet meer aansluit bij de recente ontwikkelingen, herkennen we. Het huidige beleid is vastgesteld in 2016 en heeft een looptijd tot en met 2021. Wij constateren dat de samenleving en ook ons waterschap in de afgelopen vijf jaar grote veranderingen hebben ondergaan. Het veranderende klimaat, de verharding in de samenleving, de introductie van de omgevingswet, verdergaande digitalisering en interne professionalisering zijn slechts enkele voorbeelden die effect hebben op (de uitvoering van) toezicht- en handhavingsbeleid. We zien een kans om deze ontwikkelingen en de uitkomsten van dit onderzoek mee te nemen bij het actualiseren van het meerjarenbeleid 2022-2027 waaraan momenteel wordt gewerkt. Wij stellen voor dat we daarin expliciet aandacht schenken aan elk element uit de Big 8-cyclus, zodat de samenhang tussen beleid en uitvoering wordt geborgd. Het geactualiseerde meerjarenbeleid voor toezicht en handhaving zal in november 2021 ter besluitvorming worden aangeboden aan het algemeen bestuur.

Om te waarborgen dat in het beleid een duidelijke relatie wordt gelegd met de opgaven en ontwikkelingen wordt hieraan bij de actualisatie van de Keur (door de Waterschapsverordening) aandacht geschonken. Daartoe worden in de Waterschapsverordening doelcriteria opgenomen op basis waarvan de effectiviteit van toezicht en handhaving kan worden afgemeten. De Waterschapsverordening wordt in november 2021 ter besluitvorming aangeboden aan het algemeen bestuur.

Prioriteitstelling

In 2016 is bestuurlijk afgesproken dat op de Keur 100% wordt gehandhaafd en op basis van een risicogerichte aanpak de prioriteiten worden gesteld. De bevindingen in de rapportage over de prioriteitstelling van de toezicht- en handhavingsactiviteiten zijn echter helder. Hoewel er risicoanalyses zijn gemaakt, is alles even belangrijk en worden onvoldoende prioriteiten gesteld waarbij ook 'de operatie van alle dag' overheerst.

Wij onderschrijven de conclusie in het rapport dat de gehanteerde werkwijze onvoldoende houvast biedt in de uitvoeringspraktijk. Toezicht en handhaving kent tot op heden een capaciteit gestuurde prioritering. De vraag is of dit voor de toekomst houdbaar is, nu de uitkomsten van het doelmatigheidsonderzoek bekend zijn. Bovendien zijn wij van mening dat het transparanter is als de prioriteitstelling in het meerjarenbeleid wordt gemaakt en daarbij inzicht wordt gegeven in de wijze van prioriteitsstelling. Wij stellen voor bij de actualisatie van het beleid eveneens een prioriteringsvoorstel voor te leggen aan het algemeen bestuur waarin een koppeling gemaakt wordt met de benodigde capaciteit. In dit voorstel beschrijven wij hoe wij tot

prioriteitsstelling zijn gekomen en op welke wijze bijstelling van prioriteiten plaatsvindt bij nieuwe of onvoorziene ontwikkelingen.

Uitvoering

In de rapportage wordt nadrukkelijk stil gestaan bij de uitvoering van het handhavingsbeleid en de wijze waarop daar in de praktijk invulling aan gegeven wordt.

Wij herkennen de beschreven betrokkenheid van de inspecteurs in het rapport én de zorg over het gevaar van een ongelijk speelveld. Voor een betrouwbare en transparante overheid is het noodzakelijk dat in de uitvoering afwegingen 'zaakafhankelijk' worden gemaakt binnen de geldende wet- en regelgeving en niet afhankelijk zijn van de persoonlijke stijl van de medewerker. Dat hierbij een spanningsveld kan ontstaan tussen enerzijds strikte naleving van wet- en regelgeving en anderzijds de visie van het waterschap om in partnerschap samen te werken, is een gegeven dat professioneel opgepakt moet worden en in training, scholing en instructie nadrukkelijk aandacht verdient. De wijze waarop hier het gesprek over gevoerd wordt en invulling aan wordt gegeven is een verantwoordelijkheid van de directie en het management.

Vandaar ook dat wij voorstellen om de directie de opdracht te geven samen met het management en de medewerkers hiervoor een plan op te stellen. Dit plan heeft tot doel om zorg te dragen voor een effectieve, transparante en uniforme uitvoering van het vastgestelde toezichts- en handhavingsbeleid in samenhang met andere rollen en functies binnen (o.a. de rol van gebiedsbeheerders) en buiten onze organisatie (o.a. de rol van de omgevingsdiensten).

Betrokkenheid DB en AB bij toezicht en handhaving

Wij hebben kennis genomen van de constatering in het rapport dat het bestuur (AB en DB) beperkt betrokken is geweest bij het toezicht- en handhavingsbeleid. Ook was de informatiepositie van het algemeen bestuur beperkt. Zowel de klankbordgroep van het algemene bestuur als het dagelijks bestuur hebben aangegeven meer en beter betrokken te willen zijn. Dit om invulling te geven aan respectievelijk de kaderstellende en controlerende rol van het algemeen bestuur en de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur voor de uitvoering.

Wij nemen de aanbevelingen uit het rapport dan ook zeker ter harte en zullen ervoor zorgdragen dat het nieuw vast te stellen beleid met regelmaat wordt geëvalueerd. Daarbij willen wij in de rapportages niet alleen kwantitatieve informatie duiden, maar juist meer aandacht schenken aan kwalitatieve informatie. Op die manier verwachten wij een meer volledig beeld te kunnen geven van de ontwikkeling en realisatie van de doelen uit ons toezicht en handhavingsbeleid. De monitoringsinformatie die hieruit voortkomt gebruiken we voor het bijstellen van beleid en het informeren van het algemeen bestuur. Ten aanzien van de rapportages hebben wij het voornemen om naast de kwantitatieve informatie meer aandacht te besteden aan de kwalitatieve informatie en vanaf 2022 de jaarrapportage VT&H, waarin wij verantwoorden aan de provincie, separaat aan de jaarstukken vast te stellen.

Tot slot, niet vaak worden wij geconfronteerd met een dergelijk scherp rapport. Het rapport legt de vinger op een gevoelige plek én motiveert ons tegelijkertijd om een extra impuls te geven aan ons toezicht en handhavingsbeleid – en aan de uitvoering daarvan. We onderschrijven de aanbevelingen en voelen ons, ook door de komst van de omgevingswet, gesterkt om met deze aanbevelingen aan de slag te gaan. De omgevingswet vraagt om een gezamenlijke en opgave gestuurde handhavingsstijl,

Datum 12 mei 2021
Onderwerp bestuurlijke reactie op rapport "Keurig Toezicht"
Pagina 4 van 4

waarbij de focus meer ligt op doelgericht dan normgericht werken. Een ontwikkeling die wij omarmen en die wij zien als gezamenlijke verantwoordelijkheid van bestuur en organisatie

Hoogachtend,

dijkgraaf en heemraden van Waterschap Vallei en Veluwe,

drs.ing. K.A. Blokland
secretaris

mr. S.H.M. Ornstein MCPm
dijkgraaf